

Titel **Participatieverordening
Westerkwartier 2026**

Zaaknummer **1969212990**

Openbaar **Ja**

Portefeuillehouder **Ard van der Tuuk**

➤ Samenvatting

De raad besluit om de Participatieverordening gemeente Westerkwartier 2026 (bijlage 1) vast te stellen. Dit is nodig omdat we een wettelijke verplichting hebben om de huidige inspraakverordening uit te breiden tot een participatieverordening voor 1 januari 2027. Ook is het onderdeel van de implementatie van ons participatiebeleid. Hiermee bereiken we dat we tijdig beschikken over een Participatieverordening in de gemeente Westerkwartier.

1 Voorgesteld besluit

1. De Participatieverordening gemeente Westerkwartier 2026 vast te stellen.

2 Inleiding

Vanuit de [Wet versterking participatie op decentraal niveau](#) (in werking getreden op 1 januari 2025) hebben we de wettelijke verplichting om een vastgestelde participatieverordening te hebben. De uiterlijke datum daarvoor is 1 januari 2027. Deze wet beoogt het draagvlak voor het beleid van gemeenten, en de uitvoering en evaluatie daarvan, te vergroten door inwoners hier een grotere rol in te geven. Uw raad heeft eerder verzocht om spoedig tot een participatieverordening te komen. Daarom doen wij nu dit voorstel.

3 Beoogd effect

Met het vaststellen van deze participatieverordening (bijlage 1) voldoen we aan de wettelijke verplichting vanuit de Wet versterking participatie op decentraal niveau. Het opstellen van een participatieverordening is daarnaast onderdeel van de implementatie van het participatiebeleid "Samenwerken aan onze samenleving", welke op 11 december 2024 is vastgesteld door uw raad. In de participatieverordening worden inwoners niet alleen betrokken bij totstandkoming van beleid, maar ook bij de uitvoering en evaluatie daarvan.

4 Argumenten

1.1 We hebben te maken met de wettelijke verplichting vanuit de [Wet versterking participatie op decentraal niveau](#) (in werking getreden op 1 januari 2025). Vanuit deze wet is elke gemeente verplicht om per 1 januari 2027 een vastgestelde participatieverordening te hebben.

De participatieverordening is een uitbreiding van de huidige inspraakverordening uit 2019. In deze inspraakverordening is geregeld wanneer en op welke wijze inwoners betrokken worden bij de voorbereiding van beleid. De Wet versterking participatie op decentraal niveau wijzigt artikel 150 van de Gemeentewet. Deze wijziging is per 1 januari 2025 van kracht. Na deze datum hebben gemeenten twee jaar de tijd om de inspraakverordening te vervangen door een participatieverordening. De gemeenteraad heeft de bevoegdheid om deze participatieverordening vast te stellen.

In de participatieverordening worden inwoners niet alleen betrokken bij totstandkoming van beleid, maar ook bij de uitvoering en evaluatie ervan. Daarnaast moeten gemeenten in de participatieverordening bepalen onder welke voorwaarden het uitdaagrecht wordt toegepast. Het uitdaagrecht houdt in dat inwoners en maatschappelijke partijen de gemeente vragen om de uitvoering van een gemeentelijke taak over te nemen.

1.2 Het uitwerken van de participatieverordening is onderdeel van de implementatie van het participatiebeleid. We hebben met uw raad en het college in de afgelopen periode gezamenlijke historie en kennis opgebouwd rondom participatie.

In de afgelopen periode hebben we samen met uw raad gewerkt aan de totstandkoming van het participatiebeleid. Ook in de uitvoering van de motie 'Evaluatie communicatie en participatie bij maatschappelijk gevoelige projecten' kwam het belang en de urgentie om aandacht te hebben voor participatie duidelijk terug. We hebben in de afgelopen periode daarmee met elkaar kennis en historie opgebouwd over hoe we omgaan met participatie in het Westerkwartier. Daarom stellen we voor om de participatieverordening vast te stellen met de huidige raad en college. Ook omdat we graag vlot aan de slag willen met de uitvoering van de verordening. Bij de totstandkoming van de verordening hebben we aandacht besteed aan onderwerpen die we eerder met uw raad besproken hebben, zoals het Right to Challenge en aandacht voor een regelmatige dialoog tussen raad en college rond het thema participatie (artikel 9. Participatieparagraaf).

We hebben ons voor het opstellen van de participatieverordening gebaseerd op variant 1 van de modelverordening die beschikbaar is gesteld vanuit de VNG. We hebben daarnaast een analyse gemaakt van vastgestelde verordeningen uit een aantal referentiegemeenten. Op basis van deze samengestelde input is de voorliggende participatieverordening opgesteld.

Een belangrijke aanvulling die we hebben gedaan ten opzichte van de modelverordening is dat we Artikel 12. Evaluatie hebben toegevoegd. Hierin geven we aan dat de participatieverordening binnen twee jaar na vaststelling geëvalueerd wordt. Op dat moment kunnen we ook de ervaringen vanuit de pilotprojecten (en breder de ervaringen met participatietrajecten in onze gemeente) daarin verwerken, indien daar aanleiding toe is. Deze evaluatie en de participatieparagraaf in artikel. 9 geven ook aanleiding om met elkaar als college en raad in gesprek te blijven over participatie.

5 Kanttekeningen

1.1 De resultaten van de pilots worden meegenomen in de evaluatie van de verordening. In de raadsbrief van 16 december 2025 is de gewijzigde planning weergegeven voor de implementatie van het participatiebeleid. Onderdeel daarvan is dat de uitvoering van de pilots een doorloop gaat krijgen tot Q2 2026. Deze resultaten zijn nog niet beschikbaar in het voorbereiden van de participatieverordening. Als we wachten op de resultaten van de pilots, kunnen we niet onze ambitie waarmaken om in Q1 van 2026 de participatieverordening vast te

stellen. En dan lopen we daarin niet meer voorop. Daarom hebben we artikel 12. Evaluatie ingevoegd in de verordening, waarin wordt aangegeven dat deze binnen twee jaar geëvalueerd wordt. Daarin krijgen de pilots uiteraard een belangrijke plek. Op deze manier kunnen we zowel onze ambitie waarmaken om begin 2026 een participatieverordening vast te stellen, als dat we de ervaringen vanuit de pilots daarin een plek kunnen geven.

6 Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen.

7 Communicatie

Na vaststelling van deze verordening wordt deze gepubliceerd in het Gemeenteblad.

8 Participatie

Er heeft geen participatie plaatsgevonden bij de totstandkoming van deze verordening. Bij de totstandkoming van het participatiebeleid heeft reeds een uitgebreid participatietraject plaatsgevonden. Omdat dit uitwerking van bestaand beleid betreft, heeft er nu niet opnieuw participatie plaatsgevonden. Daarnaast is deze verordening nauw gebaseerd op de modelverordening vanuit de VNG. Ook bij de totstandkoming van het model is landelijk op brede wijze geparticipeerd, onder andere door raadsleden, deskundigen vanuit de wetenschap, en een vertegenwoordiging van LSA bewoners hierbij te betrekken.

9 Vervolg

Na vaststelling van deze verordening wordt deze gepubliceerd in het Gemeenteblad.

10 Bijlagen

1. Bijlage 1: Participatieverordening gemeente Westerkwartier 2026

Het college van burgemeester en wethouders,

Ard van der Tuuk
Burgemeester

Ruud Kleijnen
Gemeentesecretaris

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Westerkwartier,

Heeft het voorstel gelezen: Participatieverordening Westerkwartier 2026 van 8 december 2025,

Besluit het volgende:

De Participatieverordening gemeente Westerkwartier 2026 vast te stellen.

Aangenomen in de openbare vergadering van
de raad van de gemeente Westerkwartier op 28 januari 2026.

Ard van der Tuuk
Burgemeester

Onno de Vries
Griffier